

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Введено в дію наказом від _____ 20__ р.
№ _____

Проректор
з науково-педагогічної роботи

_____ Олександр ГОЛОВКО

« ____ » _____ 20__ р.

ТИМЧАСОВИЙ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ третій (освітньо-науковий) рівень

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Доктор філософії

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 10 Природничі науки

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 106 Географія

Затверджено Вченою радою університету «27» квітня 2022 року,

протокол № 8

I – Преамбула

Тимчасовий стандарт вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем,
у галузі знань 10 Природничі науки

Спеціальність 106 Географія

Ступінь вищої освіти Доктор філософії

Розробники Тимчасового стандарту:

Немець Людмила Миколаївна	доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Сегіда Катерина Юріївна	доктор географічних наук, доцент, професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Костріков Сергій Васильович	доктор географічних наук, професор, професор кафедри соціально-економічної географії і регіонознавства Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Пересадько Віліна Анатоліївна	доктор географічних наук, професор, професор кафедри фізичної географії та картографії, декан факультету геології географії, рекреації і туризму

Тимчасовий стандарт розглянуто та схвалено на:

1.1. Вченій раді факультету геології, географії, рекреації і туризму:
протокол № ___ від «___» _____ 2022 р.

Голова Вченої ради факультету _____ Віліна ПЕРЕСАДЬКО

1.2. Науково-методичній комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму:
протокол № ___ від «___» _____ 2022 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ Олександр ЖЕМЕРОВ

II – Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
Форми здобуття освіти	Денна, заочна
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з географії
Професійна кваліфікація	-
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Галузь знань – 10 Природничі науки Спеціальність – 106 Географія
Опис предметної області	<p><i>Об'єкт діяльності:</i> географічна оболонка, її просторова природна і соціально-економічна різноманітність, а також зв'язки між природним середовищем і діяльністю людини; ландшафтні природно- і суспільно-територіальні системи.</p> <p><i>Цілі навчання:</i> набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми та здійснювати власні наукові дослідження у сфері географії, природокористування та регіонального розвитку.</p> <p><i>Теоретичний зміст предметної області.</i> Основні теорії та концепції територіальної (геопросторової) організації географічної оболонки, природні і соціально-економічні закономірності її формування та функціонування.</p> <p><i>Методи, методика та технології.</i> Світоглядно-філософські, загальнонаукові та географічні методи дослідження ландшафтних природно- і суспільно-територіальних систем, методи збирання, обробки, інтерпретації та поширення результатів географічних досліджень, зокрема, методи польових, лабораторних та статистичних, картографічних досліджень, ГІС-аналізу та моделювання, ретроспективного аналізу та прогнозування.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> обладнання, устаткування та програмне забезпечення, необхідне для польових, статистичних та аналітичних досліджень природних і суспільних властивостей географічної оболонки, її компонентів (у відповідності до спеціалізації) для дослідження територіальних систем.</p>

Академічні права випускників	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
Працевлаштування випускників	Працевлаштування у науково-дослідних та проєктних установах, закладах вищої освіти, інших установах та організаціях, що здійснюють дослідження та/або підготовку фахівців у сфері географії, природокористування, регіонального розвитку, а також розробляють та реалізують регіональну політику, здійснюють просторове планування, управління природокористуванням, охороною довкілля, регіональним і міським розвитком.

III – Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми доктора філософії становить 40 – 60 кредитів ЄКТС.

IV – Перелік компетентностей випускника рівня доктор філософії

Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері географії, природокористування та регіонального розвитку, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення
Загальні компетентності	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність працювати у міжнародному контексті. ЗК03. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК04. Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, роботи в команді, дотримання професійної етики ділового спілкування, академічної доброчесності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК01. Здатність демонструвати знання сучасного стану, основних тенденцій і перспектив розвитку географії та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері географії та/або дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з географії та суміжних галузей. СК02. Здатність представляти та обговорювати результати своєї наукової роботи державною та іноземною мовою в усній

	<p>та письмовій формі, опрацьовувати наукову літературу з географії і суміжних/дотичних галузей та ефективно використовувати інформацію з різних джерел.</p> <p>СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти в області географії та суміжних галузей.</p> <p>СК04. Здатність до наукової аргументації, володіння системним науковим світоглядом, застосовувати сучасні методи географічних та міждисциплінарних досліджень, інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій діяльності.</p> <p>СК05. Здатність дотримуватись етики та правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.</p>
--	--

V – Нормативний зміст підготовки доктора філософії, сформульований у термінах результатів навчання

<p>РН01. Мати сучасні концептуальні знання у сфері географії, її окремих напрямів та суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень та здійснення професійної діяльності.</p> <p>РН02. Глибоко розуміти методологію природничо- та/або суспільно-географічних досліджень, застосувати її у власній науковій діяльності та викладацькій практиці.</p> <p>РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментально-прикладних досліджень, наявні літературні дані з метою розв'язання значущих наукових та науково-прикладних проблем географії, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників.</p> <p>РН04. З використанням сучасних підходів та методів планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження у сфері географії, природокористування, регіонального розвитку, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику.</p> <p>РН05. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення при проведенні наукових досліджень та в освітній діяльності.</p> <p>РН06. Вільно презентувати і обговорювати державною та іноземною мовами з фахівцями та широкою аудиторією з дотриманням норм академічної етики результати досліджень, наукові та прикладні проблеми з географії, природокористування та регіонального розвитку, кваліфіковано відобразити результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.</p> <p>РН07. Розробляти і викладати навчальні дисципліни, дотичні до предметної</p>
--

області географії, обґрунтовано обирати та ефективно використовувати сучасні освітні технології, методи й засоби навчання у закладах вищої освіти та інших установах і організаціях, що здійснюють підготовку фахівців у сфері географії, природокористування та регіонального розвитку.

РН08. Розуміти філософську методологію пізнання, ключові засади професійної та наукової етики, систему морально-культурних цінностей, дотримуватись у професійній діяльності принципів соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

VI – Форми атестації здобувачів третього (освітньо-наукового) ступеня вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання конкретної наукової проблеми в сфері географії або на її межі з іншими спеціальностями, результати якого становлять оригінальний внесок у розвиток географії та оприлюднені у наукових публікаціях в рецензованих наукових виданнях. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертаційна робота та відповідні інформаційні матеріали повинні бути оприлюднені на офіційному сайті та/або у репозитарії закладу вищої освіти (наукової установи).

**Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам
Національної рамки кваліфікацій**

Класифікація компетентностей за НРК	Знання Зн1 Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності	Уміння Ум1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики Ум2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності Ум3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей	Комунікація К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях	Відповідальність та автономія АВ1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності АВ2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення
Загальні компетентності				
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Зн1			АВ2
ЗК02. Здатність працювати у міжнародному контексті.			К2	
ЗК03. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.		Ум1		АВ1
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК01. Здатність демонструвати знання сучасного стану, основних тенденцій і перспектив розвитку	Зн1	Ум1		АВ1

<p>географії та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері географії та/або дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з географії та суміжних галузей.</p>				
<p>СК02. Здатність представляти та обговорювати результати своєї наукової роботи державною та іноземною мовою в усній та письмовій формі, опрацьовувати наукову літературу з географії і суміжних/дотичних галузей та ефективно використовувати інформацію з різних джерел.</p>		Ум3	К2	
<p>СК03. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти в області географії та суміжних галузей.</p>			К1	АВ2
<p>СК04. Здатність до наукової аргументації, володіння системним науковим світоглядом, застосовувати сучасні методи географічних та міждисциплінарних досліджень, інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій діяльності.</p>	Зн1	Ум1	К1	АВ1
<p>СК05. Здатність дотримуватись етики та правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.</p>		Ум2		

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Результати навчання	Компетентності								
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності			Спеціальні (фахові) компетентності				
		ЗК01	ЗК02	ЗК03	СК01	СК02	СК03	СК04	СК05
РН01. Мати сучасні концептуальні знання у сфері географії, її окремих напрямів та суміжних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень та здійснення професійної діяльності.	+			+	+				
РН02. Глибоко розуміти методологію природничо- та/або суспільно-географічних досліджень, застосувати її у власній науковій діяльності та викладацькій практиці.	+	+			+	+	+		
РН03. Формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментально-прикладних досліджень, наявні літературні дані з метою розв'язання значущих наукових та науково-прикладних проблем географії, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників.	+	+		+	+			+	
РН04. З використанням сучасних підходів та методів планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження у сфері географії, природокористування, регіонального розвитку, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику.	+		+	+	+			+	
РН05. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, спеціалізоване програмне забезпечення при проведенні наукових досліджень та в освітній діяльності.					+	+		+	
РН06. Вільно презентувати і обговорювати державною та іноземною мовами з фахівцями та широкою аудиторією з дотриманням норм академічної етики результати досліджень, наукові та прикладні проблеми з географії, природокористування та регіонального розвитку, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.			+		+	+			+
РН07. Розробляти і викладати навчальні дисципліни, дотичні до предметної області географії, обґрунтовано обирати та ефективно використовувати сучасні освітні технології, методи й засоби навчання у закладах вищої освіти та інших установах і організаціях, що здійснюють підготовку фахівців у сфері географії, природокористування та регіонального розвитку.	+				+		+	+	
РН08. Розуміти філософську методологію пізнання, ключові засади професійної та наукової етики, систему морально-культурних цінностей, дотримуватись у професійній діяльності принципів соціальної відповідальності та громадянської свідомості.		+						+	+

